**ДР СЛАЂАНА МИЛЕНКОВИЋ**
ВШСС за образовање васпитача
Сремска Митровица

**СТРУЧНИ ЧЛАНАК**
**PROFESSIONAL PAPER**
UDK: 371.3::791.228-053.4
BIBLID: 0353-7129, 13(2008)3, p.163-172

# УТИЦАЈ ЦРТАНИХ ФИЛМОВА НА ПРЕДШКОЛСКУ ДЕЦУ

**Резиме:** Интересовање за телевизију почиње већ у рано доба деце од године, године и по дана. У раду ће бити речи о утицају који телевизија као медиј има на децу предшколског доба, а посебно ће бити речи о утицају цртаних филмова. Када се говори о деци и медијима, односно о негативностима које доносе медији, на првом месту је ширење насиља и агресивности. У телевизијским серијама и цртаним филмовима измењују се комичне сцене и призори насиља, при чему се поставља питање колико деца и када могу разликовати шта је насиље, а шта смешне сцене. У раду ће бити размотрена и улога родитеља у одабиру телевизијског програма који деца гледају.
**Кључне речи:** предшколска деца, медији, цртани филм, родитељ.

Данас се готово и не може замислити савремен живот без присуства аудио визуелних средстава у информацијама, култури и забави. Нарочито је телевизија, као комуникациони систем, ушла у наше домове. Наиме, од свих средстава масмедија, највише пажње привлачи управо ТВ. Она је постала важан и утицајан фактор развоја понашања деце.

Телевизији се приписују многа корисна, али и штетна дејства на младе гледаоце. Међутим, упркос свему ТВ и даље остаје најмоћније средство које човеку омогућује да се брзо упозна са свим догађајима који се дешавају у свету. Она у потпуности одговара тежњама, брзини и потребама живота модерног човека. Потпуно је у складу са психологијом данашњих људи који желе све да знају, да буду свуда присутни, и да се у све увере властитим очима.

Интересовање за телевизију почиње већ у рано доба од године, године и по дана, и наравно, оно се мења током развоја. За нас је веома значајно да се врхунац интересовања деце за телевизију јавља између пете и шесте године. То

даје шансу да путем ТВ-екрана позитивно утичемо на развој дечјег говора и целе личности. Медији не могу и не треба да делују сами. Они морају да подстичу одрасле, нарочито родитеље и васпитаче, да помогну деци да схвате „медијску реалност“, која, хтели ми то или не, продире у дечју собу, дечји живот.

С друге стране, медији су дужни да воде рачуна о специфичним развојним потребама детета с обзиром на све карактеристике садржина. „Програми који се праве првенствено за децу треба да воде рачуна о обиму интересовања и о потребама деце, почев од поучних и културних до веома разноврсних забавних материјала. У свом тоталитету, програми треба да доприносе здравом, уравнотеженом развоју деце, да им помажу да стекну представу о свом свету и да се прилагоде друштву у ком живе“.[1]

Доводећи децу у контакт и са реалним и са имагинарним светом, и са прошлошћу и са будућношћу, са разним културама, са многим научним и техничким достигнућима и превазилазећи географске и временске препреке, телевизија је инструмент образовања деце у најширем смислу. Слободно можемо рећи да телевизија магично утиче на децу. У стању су да сатима седе испред екрана, да се у потпуности изолују од околине. Тај магичан утицај треба да се искористи у васпитању, што значи да наше предшколске установе (и школе наравно) могу и треба да искористе могућности и предности које пружају телевизија и филм.

Говорећи о цртаним филмовима, треба прво да се подсетимо шта је то филм. Филм спаја две врсте уметности, просторну и временску. За њега другачије кажу „покретне слике“. Филм је синтеза свих уметности: књижевност се јавља у основи сценарија за филм, филмску причу прати музика; на законима, сликарства, вајарства и архитектуре компонују се основне јединице филма: кадар, секвенца и сцена; глумци, режисери, сценографи и костимографи користе се искуствима и елементима позоришне уметности. Према томе, како приказују догађаје и како су снимљени, филмови су груписани у три основне врсте (жанрове): документарне, игране и анимиране филмове. Свака од ових врста има и своје подврсте.

Основна карактеристика анимираних филмова је у томе што се у њима оживљава нешто што иначе у природи не постоји као живо-цртежи и лутке. С обзиром на то шта се оживљава (цртежи или лутке), разликујемо две основне подврсте анимираних филмова: цртани и луткарски филмови. Постоји и трећа подврста анимираних филмова – колажни филм.

Неоспорно је да је Волт Дизни најзаслужнији човек за популаризацију цртаног филма у свету, нарочито оног намењеног деци. Био је и један од најуспешнијих и најмоћнијих личности светског филма, што потврђује велики број признања и Оскара (29).

Дизни је веома вешто користио искуства из басне, бајке, сатире, карикатуре и музичке комедије. Створио је ликове: Мики Маус, Плутон, Шиља, Паја Патак ... којима је уједно подарио „вечан живот“.

1 Миленковић, Слађана (2007): Медијска култура, Сремска Митровица, Висока школа струковних студија за образовање васпитача, стр. 11.

## Телевизија и дете

Као и сваки медиј, телевизија се може искористити на разне начине. Постоји добра и лоша телевизија, баш као и добра и лоша литература. Суштина је у томе што најпре треба упознати њене специфичности, овладати њеним језиком.

Телевизија је за једногодишње или двогодишње дете низ изолованих слика-програма и реклама. Ништа није повезано: нема почетка ни краја, врхунца или подрадњи. Око треће или четврте године дете почиње да осећа да се већи део телевизијског програма састоји од повезаних прича, које се с времена на време могу прекинути рекламама. Ипак треба истаћи да дечје усвајање медија није ни тотално, ни потпуно равномерно. Многи ликови остају несхваћени како деци, тако и одраслима. Углавном, може се рећи да просечно дете успева да разуме свет телевизије са пет година живота, што је веома кратак период. Али не треба заборавити на помоћ која може бити неопходна, а то је помоћ родитеља, васпитача и других који нису у непосредној вези са децом.

Двогодишње дете је још увек очарано сличностима између свог малог и телевизијског света, а код трогодишњака долази до велике промене. Оно почиње да примећује разлику између телевизијског и стварног света. Наиме, током првих година гледања дете иде од фигуративног обухватања свега што је на екрану, до неверовања да је на телевизији било шта стварно. Разумевање почиње око пете године, када дете обично указује на сличности и на разлике између телевизије и стварног света.

Чудовишта, чаробњаци и вилењаци дају деци прве наговештаје да је фантастика важан део телевизије и филма. Иако деца не виде многа од тих бића у свом дворишту, у кутку собе или на улици, често желе да буду слична тим супериорним бићима. И када дете каже да познаје границу између стварности и фантастике, то може бити веома магловито. На пример, дете ће нам ово рећи: „Знам да велика птица није стварна, то је само костим, унутра је обична птица“. Стварност и даље остаје неухватљива.

Док одрасли спремно класификују програме, деца их не сврставају, нити спонтано користе изразе као „комедија“, „вестерн“, „документарац“ ... Деца програм описују као „смешан“, „страшан“, „досадан“, ... Могли бисмо из свега реченог закључити следеће: да дете сопственим снагама, уз добре информације и објашњења родитеља и васпитача може да „загосподари“ телевизијом.

Деца често после емисија са задовољством гледају слике, прегледају књиге према којима је била снимљена емисија или филм и цртају омиљене јунаке. Захваљујући телевизији, деца науче многе корисне ствари, а на основу порука одраслих. Истраживања Е. Глушкова показују да деца, па и најмања, телевизији поклањају више времена него другим активностима: игри, шетњи, дружењу са вршњацима. Седење поред екрана постаје навика за многу децу. Брзо се формира „рефлекс на телевизију“. Проводећи много времена испред екрана, деца мање шетају, мање се крећу и мање се играју. Осим тога, седећи дуго испред екрана она мање и спавају. Ово се

негативно одражава на нервни систем, чији нормалан развој у великој мери зависи од спољашње средине и начина живота. Понекад се родитељи жале да су им деца сувише раздражљива, често плачу због ситнице. Други запажају тромост, пасивност или потиштеност. И у једном и у другом случају деца су једноставно преморена, а узрок је исти – стално нарушавање следа дечјих активности.

Шта треба и шта могу да ураде родитељи и педагози да до оваквог поремећаје не би дошло, с обзиром да предшколска деца први сусрет са чаролијом „живе слике“ остварују у свом дому а доградњују га у вртићу. Да би се тај утицај правилно усмерио на подстицање развоја предшколског детета, потребан је правилан приступ, правилно коришћење телевизије. За то је потребно много труда. У породици би то представљало нов вид помоћи у васпитању деце, а у предшколској установи део васпитно-образовног рада васпитача. За гледање телевизије нису потребне само здраве очи, на телевизији се сем разних емисија, дају и филмови, а филм има свој језик и начин изражавања. Васпитање у породици треба да помогне детету у стицању филмске културе, која се стиче гледањем добрих филмова, одабиром квалитетних представа, упознавањем са тајнама филмске уметности, упућивањем на добру (филмску) литературу, по којој је снимљен неки филм. Дете не може само да разуме телевизијски програм, емисије или филм. Оно гледа, тумачи, повезује и допуњује слике на свој начин, упечатљиво памти споредне јунаке, а не запажа главне радње, репертоар бира по занимљивости, а не по уверљивости идеје и уметничким квалитетима. Родитељи треба да подржавају развој дечје самосталности, али то не значи да деци не треба препорука емисије, или савет да се одлуче за што боље емисије. Дакле, треба имати у виду образовне и васпитне вредности емисије, уметничке квалитете одабраног програма као и доба деце.

## Шта још може да уради родитељ?

Родитељ може да прелиста телевизијски програм и нађе емисије које су намењене деци. Спонтаним и другарским разговором може да заинтересује дете за неку емисију, а могу и заједно да је одгледају. Пажљиво слушајући дечје коментаре за време емисије, родитељ стиче увид у дечје схватање и доживљај виђеног. Након емисије може да поприча са дететом, да му помогне да правилно схвати оно што је видело на телевизијском екрану, да усвоји нешто ново, не дозволи да се неразјашњене садржине гомилају једна за другом. Треба бити стрпљив, не журити. Родитељ може да каже своје виђење, свој суд, тако ће неприметно, ненамерно децу укључити у разговор, а то је добар предуслов за васпитавање дечјег укуса и критеријума.

## Утицај филма на предшколско дете

Васпитно-образовне могућности телевизије у предшколској установи су неисцрпне, наравно, уз пуно ангажовање васпитача. Не смемо заборавити да

ништа и не може заменити његово стваралаштво. У организацији васпитно-образовног рада телевизијска емисија може се употребити као:

- увод у тематску јединицу занимања;
- допуна при излагању новог градива;
- Илустрација познатог градива уз образложење садржине;
- подстицаја за обраду материје за вежбање, понављање и систематизацију знања;
- као мотивационо средство за креативно изражавање и
- рад на унапређивању елементарног филмског образовања предшколске деце у програмском, методичком и организационом смислу...

Васпитач треба да припреми децу за гледање телевизијске емисије, да гледа са њима, да подстиче разговором дечји развој, развија њихова позитивна осећања, утиске и објасни нове појмове. Из заиста добре емисије дете може много да научи. Само правилним коришћењем у васпитно-образовном раду филм доприноси остваривању постављених задатака. Конкретним сликама филмови омогућавају непосредно опажање приказаних предмета, појава или бића, што побољшава и олакшава дечје схватање. Филмови уопште, омогућавају васпитачу да потпуније и детаљније планира програме, усавршава се, осавремењује свој рад. Васпитање постаје економичније, животније и очигледније.

## Идентификација деце са херојима филма

Док су у реалном свету, деца су веома ограничена и често без икаквог утицаја на збивања која су одредили и усмерили одрасли, осим игре, и телевизија омогућује да се деца ослободе осећања беспомоћности, уживљавајући се у неку од улога, поистовећујући се са јунаком који за њих представља симбол снаге и независности.

Дете поседује изузетну склоност да се идентификује са другом личности, другим јунаком. Идентификацијом са неким јунаком цртаног филма који га привлаче, или кога се прибојава, дете себе интегрише у друга бића и појаве, те тако има утисак да господари ситуацијом, одређује границе и правила понашања. Све му је доступно и остварљиво. Идентификовање са јунацима је проширивање властитог унутрашњег живота, задовољење тежње за доживљајем карактеристичним за децу.

Избор лика за идентификацију често изазива жустре дискусије. Идентификација са негативним ликом на екрану представља за неке педагоге крајњу опомену и предлажу да се деца лише сваке могућности сусрета са таквим ликовима. Међутим, због своје једноставности, овакво схватање је неодрживо. Погрешно је схватање да дете бира лик за индетификацију према сопственој личности. На дете делују многи фактори: породица, предшколске и друге установе, вршњаци, средина, мас-медији, и ниједан фактор се не сме искључити јер дете расте и развија се као резултат свих тих утицаја.

### Агресивност у филму за децу

Идентификацијом са ликовима који су на екрану, дете доживљује авантуре и узбуђења којих је у обичном животу лишено; ослобађа се потиснуте (нагомилане) агресије и других негативних емоција. Са овим становиштем делимично се подудара стара Аристотелова теорија о „катарзи“, па је с тога вредно да је поменемо: тим термином Аристотел објашњава доживљаје посматрача трагедије. Посматрач доживљава емоције које и јунак трагедије, преживљава његова колебања и сумње. Он гледањем „прочишћава своју душу“, ослобађа се различитих непријатних емоција које су се нагомилале. Супротно овом становишту Бандура и његови сарадници о овом проблему размишљају на следећи начин: посматрање агресивних поступака доводи до подражавања модела агресивног понашања. Идентификацијом деце са агресивним јунацима, тј. њиховим поступцима доводили би се подсвесни нагони на праг свести и тада они не би могли бити контролисани у свакој ситуацији. Један део стручњака заступа мишљење да приказивање агресивности у средствима масовних комуникација, а нарочито у цртаном филму, доприноси развоју агресивности деце. Они кажу да, уколико деца често гледају сурове борбе и убијања, могу схватити да је агресивно понашање нормално и прихваћено понашање. Не постоје докази да приказивање насиља са добрим или легитимним циљем може бити мање шкодљиво за појединца или друштво, него приказивање насиља са лошим циљем.

### Утицај цртаног филма

Обично се сматра да су цртани филмови сами по себи приступачни деци. Међутим, то није у потпуности тачно. Међу филмовима има и разумљивих и неразумљивих за децу. Зато је потребно да им се помогне у гледању цртаних, као и других филмова. У анализи цртаних филмова треба децу обавестити о неким карактеристикама битним за тај жанр:

- цртежи истичу оно што је најважније, најлепше и најкарактеристичније на човеку, животињи или ствари. Зато цртани филмови имају своје јунаке;
- цртани филмови могу приказати догађаје који нису реални: аутомобил јури између дрвећа, дели се на два дела, прескаче препреке... Иза тих невероватних догађаја треба открити шта је цртач желео тиме да каже;
- једна од најчешћих замерки цртаном филму је што може формирати искривљену слику света, и оставити штетне последице на психу детета. Неки цртани филмови садрже сцене окрутног насиља и кажњавања, такви мотиви и сцене су лишене тежине реалности и подређени су уметности цртаног филма.

Привлачна снага цртаног филма једним делом заснива се на утицају покретних слика на екрану. Цртани филм може бити без речи или без музике, али

не и без слике, а познато је да деца већ од најранијег доба показују изузетно интересовање за слике. Филмска слика појачава своју импресивност специјалним начинима снимања, који се користе у свим филмовима. Цртани филм фокусираним темпом концентрише радње јунака и због тога снажније делује на гледаоце. Слика у покрету, слика акције, позив је на дечју пажњу и интересовање. Акције и радње се брзо смењују, главни јунаци су храбри, савлађују препреке и опасности. Све то децу привлачи и повезано је са потребама њиховог психолошког развоја. Дете на почетку цртаног филма упознаје актере, њихове поступке и радње. Стекавши оријентацију о ситуацији на екрану оно се поистовећује са јунацима.

Цртани филмови су кратки, једноставни и по садржини и по форми, са једноставним захтевима, у мотивима које деца могу да схвате. Добро и зло су у скоро сваком цраном филму оваплоћени у виду јунака и њихових поступака. Цртани филм поларизује јунаке на добре и зле, средине углавном нема.

## Улога цртаног филма у развоју дечје маште

Улога у развијању дечје маште је веома значајна. Својствена само људском бићу, машта је неопходан посредник у сазнању, међуљудском комуницирњу, раду, уметничком стваралаштву и животу. Често се чују приговори да је цртани филм штетан јер је саздан на машти, па се износи тврдња да машта удаљава дете од реалног света, да развија празноверје и мистику, што је супротно реалним научним достигнућима.Међутим, правилно усмерена машта није штетна, већ корисна.

Цртани филмови стварају нов свет маште који најмлађи и млади гледаоци искрено и уверљиво доживљавају. Уколико тежимо ка остварењу свестраног развоја детета, морамо хармонично развијати интелектуалну и емоционалну сферу личности. Једностраним развојем рационалног својства, проширивањем знања, и унапређивањем логичког мишљења уз запостављање интуитивног, метафоричког мишљења и емоционалности, чинимо више штете него користи.

Цртани филм, тј. популарно „цртаћ“, другар је кога ништа и нико не може заменити. Огромна продавница Волта Дизнија и његових следбеника нашла је своје место у сваком дому, нов „мали“ филмови са „малим“ јунацима за „мале“ гледаоце настају у сваком новом дану, и са једанаким интезитетом привлаче дечју пажњу.

## Позитивни и негативни примери цртаних филмова

Програми који су посвећени деци не могу да не садрже цртане филмове. Осамдесетих и деведесетих година цртани филмови су имали два – три главна лика, као на пример: Душко Догоушко , Патак Дача , Мики Маус и Попај, а данас су цртани филмови сложенијије садржине, са више ликова, али ипак се све више говори о забринутости за децу.

Забринутост се везује за грубост и насиље у цртаним филмовима, који могу изазвати страх, немиран сан, агресивност, потребу за имитирањем неких грубости.Сваки нови цртани филм који се почне приказивати на телевизији деца прихвате са одушевљењем и, учећи по моделу, веома радо се играју глумећи ликове које гледају, а који им истовремено постају и идоли.

Нажалост данашњи програми нуде веома много цртаних филмова у којима је насиље и научна фантастика што и сами називи филмова говоре.

Негативни примери:

– Покемони,
– Дигимони,
– Бидимани,
– Бејблејд и
– Југи-јо.

Како из ових назива, тако и из садржине наведених цртаних филмова можемо видети да се радња одвија у насилничким борбама између чудовишта која изгледају ванземаљски и која покушавају тучом да се изборе за најбоље јунаке, односно бића.

Назив фантастика подразумева нешто необично, несвакидашње, нешто што нам привлачи пажњу, а са друге стране, фантастика нас асоцира на неке стравичне и ужасавајуће ситуације са којима можемо бити суочени. Циљ свих ових цртаних филмова је бити најбољи без бирања средстава којима се то постиже, па би стога овакве цртане филмове требало престати приказивати како децу не бисмо упућивали на странпутице, којих је у животу много.

Уместо ових и сличних цртаних филмова требало би да деца гледају оне са конкретном поруком која ће им помоћи у одрастању, учењу, социјализацији, развоју, креативности.

Позитивни примери:

– „Улица Сезам" већ је деценијама једна од најпопуларнијих дечијих емисија. Покренула је једна непрофитна едукативна организација из САД, са једноставним циљем – помоћи деци у учењу;
– „Сунђер Боб". Овај цртани филм приказан је у 170 земаља света и седмично га погледа 62,5 милиона гледалаца;
– „Крава и пилић" је цртани филм који је временом постао популарнији од безвременог „Тома и Џерија";
– „Ноди";
– „Медо у плавој кући";
– „Пчелица Маја";
– „Мајстор Боб" и
– „Јагодица Бобица".

Из свих ових цртаних филмова можемо научити много тога о другарству, развити машту и креативност, осећање за музику и лепо говорење, осећање за естетски лепо, добро и лоше.

Гледајући овакве цртане филмове, деца се уче многим стварима које су им потребне или ће им бити потребне у одрастању, много боље ће се сналазити у непредвиђеним и изненадним ситуацијама, лакше и брже ће се социјализовати и бити друштвенија. Све више родитеља упућује децу да гледају цртане филмове оваквог карактера, али и деца их прихватају.

## Уместо закључка

Када се говори о деци и медијима, односно о негативностима које доносе медији, на првом месту је ширење насиља и агресивности.У телевизијским серијам и цртаним филмовима измењују се комичне сцене и призори насиља, при чему је питање колико деца и када могу разликовати шта је насиље, а шта смешне сцене.

Одрасли морају бити свесни чињенице да деца гледају и доживљавају медије на другачији начин него што је то био случај са њима у њиховом детињству. Родитељи морају да воде рачуна о томе да деца живе у времену које проводе уз медије и време осталих активности у слободном времену.

Медији су важан део свакодневнице не само за децу него и за родитеље, али уз њих постоје многе друге корисне активности. Не сме се заборавити да су телевизијски јунаци за децу идоли само у некој пролазној фази одрастања.

Деца ће се у будућем животу морати суочити са много сложенијим ситуацијама и стварима него што их презентују медији, и управо због тога је потребан разговор како деца доживљавају садржине које им нуде медији.

Филм и телевизија као аудиовизуелни медији више одговарају дечјем доживљају света и начину стицања искуства, него књига и реч јер су пуни акције, збивања и покрета. Утичу на целовит и аутентичан доживљај подстичући развој интелекта, емоција, стваралаштва, друштвене тежње, развој говора, смисао за лепо и ставове. Филм као игра илузије одговара потреби детета да повезује елементе свог искуства у нове целине, да машта, сањари и преживљава емоције јунака са којима се идентификује, што све доприноси развоју његових интелектуалних потенцијала. У току гледања филма, а нарочито после његовог приказивања, веома је важно активирати децу. Родитељи и васпитачи не смеју да свој утицај и рад базирају само на подражавању и идентификацији. Изузетно је важно подстицати дечје стваралаштво и дечји креативни дух, морално просуђивање и животно искуство. У супротном, аудиовизуелни материјал може да „деформише“ слику о стварности коју дете изграђује, да улењи дечји дух навикавајући га на „сварене“ информације. О цртаном филму могу се извући следећи закључци. Деца веома рано гледају цртане филмове. Са шест година она сасвим јасно изјављују који су им цртани филмови омиљени, којег јунака највише воле и зашто. Цртани филмови су им смешни, садрже пуно лепих ликова и добре музике, представљају им облик забаве и разоноде. Њихови омиљени јунаци су борци за правду – по правилу увек победници, јаки – најјачи, храбри, смешни, лепи, спретни... решавају све проблеме на које на-

ићу. У току гледања деца се брзо и лако идентификују, „учествују“ у радњама цртаног филма, усмеравају своје јунаке на то шта треба да ураде, али ипак, на крају кажу: „То је могуће само у цртаном“. Умеју да одвоје цртанофилмски призор од стварности реалног живота. Родитељи треба да нађу више времена за своју децу, да помогну деци да правилно схвате оно што гледају. Они су упркос насиљу могу препознати суштину приказаног и да то пренесу деци. Правилно коришћење цртаних филмова у васпитно-образовном раду захтева од васпитача добро познавање његових едукативних могућности и одговарајуће припреме. Васпитачи цртаном филму казују углавном позитивне оцене, док се замерке приписују „најновијим трендовима“, у којима је на првом месту снага, а запоставља се лепота... Међутим, они имају предност што сами одабирају који ће се цртани филмови гледати у вртићу (опредељују се за оне у којима се истиче доброта, другарство, љубав, брига за млађе...). Пошто су цртани филмови првенствено намењени деци, често се гледају свакодневно. Користе се као вид забаве, разоноде и одмора, али могу помоћи и у обради неке теме. За ово друго је веома важна креативност васпитача и способност да води децу да из одгледаног нешто науче. Цртани филмови су мали, поуздани, незаменљиви другари у дечјем свету. Ми смо одговорни да их учинимо „безопасним“ и приступачним како би деца, сем забаве, нешто и научила.

## Литература

Ђорђевић, Јован (1965): Телевизија у васпитању и образовању, Београд: Народна књига.

Каменов, Емил (1982): Експериментални програм за рано образовање, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Каменов, Емил (1984/7): *Филм у дечјем вртићу*, Нови Сад, часопис Педагошка стварност.

Миленковић, Слађана (2006): Методика развоја говора, Сремска Митровица: Виша школа за образовање васпитача

Миленковић, Слађана (2007): Медијска култура, Сремска Митровица: Висока школа струковних студија за образовање васпитача

**Summary:** Television begins to draw attention of small children almost at the age of one, or one and a half. This paper attempts to highlight the impact that television as a medium has on children of preschool age and especially the impact of cartoons. Speaking about negative effects of media we refer to spread of violence and aggression in the first place. What occurs in television series and cartoons is the interchange of comic scenes and scenes of violence, so this imposes a question whether children are capable of distinguishing between violence and comic scenes. In this paper we will try to discuss the role that parents have in choosing a television programme for their children.
**Key Words:** preschool children, media, cartoon, parent.